

Overweging 25-12-2014 1^e Kerstdag
n.a.v. Jes. 52, 7-10 en Jo, 1, 1-18

Welkom.

Van harte welkom bij deze viering op het hoogfeest van Kerstmis, de geboorte van de Heer. U weet, er is geen liturgisch feest dat aanleiding is geworden tot zoveel mooie kunst uitingen als Kerstmis. Het heeft de mensen door de eeuwen heen diep getroffen en ontroerd. Gaan we de liederen na, die wij hier ook zingen, dan spreekt daaruit het besef van een nieuwe, ongekende tijd die aanbreekt, zoals m.n. de profeet Jesaja al verwoordde. Maar ook het geloof in de belofte van een betere wereld, en wel door toedoen van een tussenkomst van de hemel, een ingrijpen van God. Het wordt bezongen als sprookjesachtige, wonderbaarlijke gebeurtenissen

Wat zingen we nl?

Christus is geboren, zingen d'eng'lenkoren. En: Er is een roos ontsprongen, al in de koude winter, in't midden van de nacht.

En, geïnspireerd door Jesaja: Midden in de winternacht ging de hemel open. Wilde dieren kwamen bij de schapen in de stal en zij speelden samen. Ondanks winter, sneeuw en ijs bloeien alle bomen, want het aardse paradijs is vannacht gekomen.

Ongekende vreugde! Hoop op een nieuwe wereld, en dat niet alleen ondanks de winter en de kou, maar ook ondanks het feit dat de nieuw geborene door mens en God verlaten een ellendige, schandelijke dood sterft. Als een mislukking.

Hoe is dat mogelijk! Dat is een overweging waard.

Overweging.

Wij hoorden bij de eerste lezing: "Hoe welkom is de vreugdebode die over de bergen komt aangesnel, die vrede aankondigt, en goed nieuws brengt, die redding aankondigt en tegen Sion zegt: "Je God is koning". "

Het gaat over **vrede, goed nieuws** en **redding**. Geen wonder dat er sprake is van een vreugdebode. Jesaja doelt op de blijde boodschap van de terugkeer uit de Babylonische ballingschap. **Wij** mogen ons aangesproken voelen over de nood aan vrede en gerechtigheid in onze wereld. Misschien is sinds de tweede wereldoorlog nooit zo duidelijk geweest dat er iets fundamenteels mis is met onze wereld. Sinds tijden heet dat de erfzonde. We kunnen beter spreken van "gebrokenheid van de schepping", omdat wij het begrip "zonde" gemakkelijk verstaan in de sfeer van de persoonlijke schuld. en die is er natuurlijk wel bij het gruwelijke geweld en het onrecht, maar het gebeurt op zo'n grote schaal, dat er iets meer fundamenteels aan de orde is. Je kunt dit niet alleen toeschrijven aan de persoonlijke verantwoordelijkheid van afzonderlijke mensen. Wij zelf doen ook foute dingen waarvan we ons niet of nauwelijks bewust zijn. Ook wij delen in de gebrokenheid van de schepping. Het is gewoon met ons bestaan verweven.

Is er dan geen uitkomst, geen redding mogelijk? Ja, die is er. Jesaja eindigt met "Je God is koning." Daarmee bedoelt hij dat het in de macht van God ligt om de schepping die Hij tot stand bracht te verlossen van het kwaad.

Wij zouden graag zien dat Hij dat in één klap deed, in één spectaculaire ingreep. Maar evenmin als Hij ons heeft geraadpleegd bij het scheppen van het heelal - dat hebben we

aangetroffen zoals het is - zo voegt Hij zich niet naar onze wensen bij de verlossing. En waarom niet? Daar kunnen we slechts naar gissen.

Maar Hij laat ons niet in de steek. Hij is werkzaam met zijn Geest in tal van goede, grote geesten, zoals de Boeddha en in Kung Futsie, die hele scharen van volgelingen ertoe brachten zich in het mysterie van het leven te verdiepen en deugdzaam te leven. Vervolgens heeft de Eeuwige het volk Israël uitverkoren en een verbond met hen gesloten. Wij kennen meerdere profeten die optraden tegen het verval, de ontrouw van het volk tegen dit verbond. Zij waren bezielde van de Geest Gods en traden op als woordvoerders van God. Zij veroordeelde het kwaad, maar benadrukten tevens altijd dat God niet ontrouw was en bleef proberen zijn mensen te redden uit de nood. Hij bleef zijn volk aanspreken.

Tenslotte kwam zijn hoge woord eruit toen Hij de mens Jezus riep. Dat lezen we in het Johannesevangelie, dat U zojuist hoorde. "Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader."

Kritische lezing van de nieuwtestamentische geschriften schetsen het beeld van een zeer uitzonderlijke man. Hij was een leek zonder enige theologische vorming. Hij blijkt overigens het Oude Testament goed te kennen. Hij behoorde bij geen enkele belangrijke groepering binnen het Joodse volk: niet bij de priesters, niet bij de schriftgeleerden of de oudsten. Dat maakte hem al verdacht, temeer daar hij een heel eigen boodschap bracht met een verbazingwekkende en objectieve vrijheid, directheid en vanzelfsprekendheid, zoals Hans Küng het formuleert. Hij vertegenwoordigde daarom geen enkel partijbelang, en dat heeft zijn ondergang bewerkt. Want de heersende partijen wilden geen grein van hun gezag en aanzien afstaan, omdat ze beweerden dat die van God gegeven waren. Maar God koestert geen partij. En omdat Jezus een unieke diepe verbondenheid met de Vader had wist hij dat en handelde ernaar. Hij stond met beide benen op de grond tussen de gewone mensen, die hij begreep. Hij zag het onrecht dat hun werd aangedaan en protesteerde daar fel tegen. Hij haalde de valse godsdienstige opvatting onderuit door aan te tonen dat deze godsdienstige gang van zaken vals was, een belediging van zijn Vader en de mensen. Hij is daarin tot het uiterste gegaan, terwijl hij kon voorzien dat dit hem in de dood dreef. "Jeruzalem, dat de profeten doodt en hen stenigt die tot u gezonden zijn.." zei hij eens toen iemand hem wees op zijn levensgevaarlijke manier van optreden. Maar hij wilde tot in de uiterste consequentie trouw blijven aan de wil van de Vader, en daar hoorde ook bij dat hij geweldloos zijn einde aanvaardde. De Vader van Jezus is niet de God van de katholieken of van de protestanten, zelfs niet van de christenen of van de Joden, niet van de Islam, maar van alle mensen. Dit vraagt van ons een bereidheid tot integratie in de letterlijke zin van wat oecumene wil zeggen: nl. betrekking hebbend op de hele bewoonde wereld.

Nooit heeft iemand op aarde zozeer geleefd vanuit liefde tot God en de mensen. Daarom is hij naar mijn overtuiging de belangrijkste mens van de wereldgeschiedenis. De Vader heeft hem in het gelijk gesteld door hem op te wekken uit de dood. En zo heeft hij geschiedenis gemaakt. Als wij hier in betrekkelijke vrede leven, al tientallen jaren, is dat mogelijk gemaakt doordat onze voorouders Jezus nagevolgd hebben. Dit is overigens meer reden tot dankbaarheid dan tot zelfgenoegzaamheid.

Jezus spreekt ons als gemeenschap en als individuele personen aan om naar hem te luisteren en aan zijn woorden gevolg te geven. Zo kan hij ook voor ons verlosser zijn.

Ik ben nogal lang aan het woord geweest. Ik wil u graag bij Jezus brengen. Maar daarvoor hoeven wij niet alles omtrent hem te weten.

Ik eindig met een gedichtje van Anton van Duinkerken:

Omdat eenvoudigen verstaan
Wat door geen ingewikkeld zoeken
Noch lezen in geleerde boeken
Begrepen wordt of nagegaan

Zijn herders toen in Uwen stal
Gekniel en hebben U aanbeden.
Dit is tweeduizend jaar geleden
En nog weet elk het overal.

Geen mens heeft ooit hun naam gemeld,
De rest van hun onschuldig leven
Is door geen wetenschap beschreven,
Wordt slechts aan kinderen verteld.

Jezus krijgt het laatste woord: "Als gij niet wordt als kinderen..."

Nijmegen, Kerstmis 2014

pastor Jan Zuiker, assumptionist